

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія з педагогічної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« 09 » _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

для студентів

спеціальності 231 Соціальна робота

освітнього рівня молодший спеціаліст

освітньої програми Соціальна педагогіка

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	1121 / 19
	
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« 09 »	2019 р.

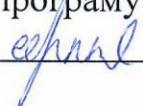
Київ – 2019

Розробник: Діденко Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, викладач вищої категорії, викладач-методист циклової комісії з педагогічної освіти Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 29 серпня 2019 р. № 1

Голова циклової комісії Н.М.Діденко

Робочу програму перевірено
« 30 » 2019 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи З.Л.Гейхман

Заступник директора з навчальної роботи Я.В. Карлінська

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. (_____), « ____ » _____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2 /60
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	2
Обсяг годин, в тому числі:	60
Аудиторні	36
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	20
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів з теоретичними засадами педагогічної майстерності, сучасними технологіями формування готовності майбутнього соціального педагога до професійного вдосконалення й саморозвитку.

Основні завдання:

- розвивати в майбутніх соціальних педагогів уявлення про педагогічну діяльність, створювати умови для формування гуманної позиції в розуміння мети, завдань власної педагогічної діяльності;

- ознайомити з напрямками цілеспрямованого професійного творчого вдосконалення, широко використовуючи психологічний інструментарій, та відповідні методи діагностики;

- формувати професійно-педагогічних уміння в майбутніх соціальних педагогів;

- готовність застосовувати отримані знання з педагогічної майстерності під час практичної діяльності;
- здатність виконувати посадові обов'язки соціального педагога;
- використовувати знання учнів, розвивати гнучкість та критичність їх мислення;
- стимулювати в учнів інтерес та творчість, активізувати потенційні можливості розвитку;
- формувати здатність до саморефлексії та самовдосконалення;
- використовувати сучасні шляхи професійного розвитку, підвищувати професійну культуру та педагогічну майстерність;
- реалізовувати технології творчої педагогічної діяльності;
- застосовувати професійну техніку та педагогічний артистизм;
- виховувати та сприяти інтелектуальному розвитку особистості тих хто навчається.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення курсу студенти мають оволодіти такими предметними **компетентностями:**

- знати основні поняття та закономірності педагогічної творчості, майстерності;
- знати педагогічні здібності, способи впливу на учнів, педагогічну техніку;
- передбачати елементи театральної педагогіки й ораторського мистецтва;
- знати теоретичні основи процесу спілкування;
- знати засоби та види спілкування;
- знати стилі спілкування, його функції, рівні;
- розрізняти види конфліктів, які виникають в процесі спілкування, фази протікання конфліктів;
- знати методи формування комунікативних вмінь та навичок;
- володіти основними прийомами виховного впливу, елементами педагогічної взаємодії та мовлення
- аналізувати поведінку вчителя, його взаємовідносини з учнями в різних ситуаціях;
- проводити діагностування;
- виконувати вправи на розвиток професійної комунікативності, на розвиток умінь визначати й формулювати мету, навчальні й комунікативні завдання, здійснювати рефлексивний аналіз навчального матеріалу;
- моделювати педагогічні ситуації;
- проводити ділові ігри, тренінги;
- виявляти, вивчати, узагальнювати в педагогічній практиці кращий досвід;
- досконало володіти словом, технікою мовлення, голосом, педагогічним тактом;
- використовувати на практиці здобуті знання;
- використовувати різні засоби процесу спілкування;
- аналізувати комунікативні ситуації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт					
	Усього	Аудиторна:				
		Лекції	Семін.	Практ.	Індивід.	Сам.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності .						
1. Мета і завдання курсу. Поняття педагогічної діяльності. .	2	2			-	
2. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності .	2	2			-	
3. Інновації в системі педагогічної майстерності .	4	2				2
4. Формування та розвиток творчої особистості майбутнього соціального-педагога.	10		2	2	2	4
4. Культура професійно-педагогічного спілкування.	8		2		2	4
Модульний контроль	2					
Разом	28	6	4	2	-4	10
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти педагогічної майстерності.						
5. Мова викладача як умова педагогічної майстерності.	2	2			-	
6. Невербальна комунікація педагога.	8	2		2	2	2
7. Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів.	6	2	2		-	2
8. Майстерність педагогічної взаємодії соціального педагога.	10		2	2	2	4
9. Формування професійної компетентності фахівців засобами педагогічного моделювання	4	2				2
Модульний контроль	2					
Разом	32	8	4	6	-4	10
Усього годин	60*	14	8	8	-8	20

* з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності

Тема 1. Мета і завдання курсу. Поняття педагогічної діяльності вчителя. Суспільна значущість професії вчителя, його функції. Поняття педагогічної діяльності, її структура. Професійна педагогічна майстерність як основа діяльності майбутнього соціального педагога. Розповідь учителя як модель педагогічної діяльності.

Основні поняття теми: педагогічна майстерність, модель педагогічної діяльності, поняття педагогічної діяльності, структура.

Основна література: 1, 2, 3, 4.. *Додаткова література:* 5, 7, 8, 9.

Тема 2. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.

Поняття педагогічної техніки. Компоненти педагогічної техніки. Внутрішня і зовнішня педагогічна техніка. Способи керування психічним станом. Психічна саморегуляція. Особливості саморегуляції у професійній діяльності педагога. Зовнішній вигляд вихователя. Психофізична свобода вихователя та творче самопочуття.

Основні поняття теми: педагогічна техніка, психічний стан, психічна саморегуляція, психофізична свобода, творче самопочуття.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 2, 5, 9.

Тема 3. Інновації в системі педагогічної майстерності.

Сутність педагогічної інноватики. Сучасні технології як підґрунтя оновлення професійної підготовки соціального педагога. Формування готовності майбутніх педагогів до інноваційної діяльності засобами моделювання.

Основні поняття теми: педагогічні інновації, інноваційна діяльність, засоби моделювання.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 2, 7, 9.

Семінар 1. Формування та розвиток творчої особистості майбутнього соціального-педагога.

Основна література: 2, 4, 5. *Додаткова література:* 1, 3, 7, 9.

Практичне заняття 1. Формування та розвиток творчої особистості майбутнього соціального-педагога.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 2, 7, 9.

Семінар 2. Культура професійно-педагогічного спілкування.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 2, 7, 9.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти педагогічної майстерності.

Тема 5. Мова викладача як умова педагогічної майстерності.

Комунікативна поведінка соціального педагога. Основні аспекти процесу спілкування, культура педагогічного спілкування. Майстерність педагогічного спілкування.

Основні поняття теми: комунікативна поведінка, процес спілкування, культура педагогічного спілкування, майстерність спілкування.

Тема 6. Невербальна комунікація педагога.

Техніка невербальної взаємодії вихователя. Професійне спілкування. Емпатійність – одна із важливих якостей вихователя

Основні поняття теми: емпатія, вербальне і невербальне спілкування, техніка невербальної взаємодії.

Практичне заняття 2. Невербальна комунікація педагога.

Основна література: 1, 2, 5. *Додаткова література:* 1, 2, 7, 9.

Тема 7. Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів.

Педагогічний конфлікт і шляхи його вирішення. Причини необхідності етичної регламентації професійної діяльності педагога.

Основні поняття теми: педагогічний конфлікт, професійна етика, педагогічний такт, авторитет, самовиховання, самоосвіта, саморегуляція.

Семінар 3. Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів

Основна література: 1, 2, 5. Додаткова література: 1, 2, 7, 9.

Семінар 4. Майстерність педагогічної взаємодії соціального педагога. Етичний кодекс у соціально-педагогічній діяльності.

Практичне заняття 3. Майстерність педагогічної взаємодії соціального педагога. Етичний кодекс у соціально-педагогічній діяльності Характеристика основних категорій соціально-педагогічної етики.

Основна література: 1, 2, 4, 5. Додаткова література: 1, 3, 4, 7, 9

Тема 8. Формування професійної компетентності фахівців засобами педагогічного моделювання.

Педагогічні парадигми в теорії і практиці професійної підготовки фахівців. Тренінг як організаційна форма навчально-виховного процесу.

Основні поняття теми: тренінг, педагогічні парадигми, компетентності, методи непрямого управління навчальним процесом.

Основна література: 1, 2, 5. Додаткова література: 1, 2, 5,9.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість	Модуль 1		Модуль 2	
		4 курс			
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Відвідування практичних занять	1	1	1	2	2
Робота на практичному занятті	10	1	10	2	20
Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	25	5	25
Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
Разом			86		98
Максимальна кількість балів		184			
Розрахунок коефіцієнта		1,84			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності .

Тема 1. Інновації в системі педагогічної майстерності . (2 год).

1. Назвати інноваційні технології педагогічної майстерності в фаховій діяльності соціального педагога.
2. Охарактеризувати особливості педагогічної техніки як форми організації поведінки педагога.

Тема 2. Формування та розвиток творчої особистості майбутнього соціального-педагога (4 год).

1. .

Тема 3. Культура професійно-педагогічного спілкування (4 год).

1. Написати есе.
2. Скласти алгоритм формування культури майбутнього соціального педагога.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти педагогічної майстерності.

Тема 4. Невербальна комунікація педагога (2 год).

1. Розробити моделі поведінки спілкування.
2. Взяти участь у рольовій грі. Написати спостереження.

Тема 5. Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів (2 год).

1. Запропонувати алгоритм вирішення педагогічної задачі.
2. Умови передбачення педагогічних конфліктів (розробити схему).

Тема 6. Майстерність педагогічної взаємодії соціального педагога (4 год).

1. Схематично зобразити структуру педагогічної майстерності соціального педагога.
2. Запропонувати карту вдосконалення педагогічної майстерності «Кейс соціального педагога».

Тема 7. Формування професійної компетентності фахівців засобами педагогічного моделювання (2 год).

1. Підготувати тренінг на запропоновану тему.
2. Написати педагогічне спостереження.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1.	Інновації в системі педагогічної майстерності.	2	5
2.	Формування та розвиток творчої особистості майбутнього соціального-педагога.	4	10
3.	Культура професійно-педагогічного спілкування	4	10
4.	Невербальна комунікація педагога	2	5
5.	Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів	2	5
6.	Майстерність педагогічної взаємодії соціального педагога	4	10
7.	Формування професійної компетентності фахівців засобами педагогічного моделювання	2	5
	Разом	20	50

Критерії оцінювання самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання самостійної роботи студентами є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, повна, неповна.
2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача, консультація викладача, самостійно.
3. Рівень сформованості навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, складання плану, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо).
4. Рівень сформованості навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, вміння виконувати творчі завдання тощо).
5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь: низький (володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу); середній (володіння умінням вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань); достатній (уміння застосовувати набуті знання у стандартних практичних ситуаціях); високий (володіння умінням творчо-пошукової діяльності).

Рівень навчальних досягнень студентів	Оцінка	Критерії оцінювання самостійної роботи
Високий рівень	5	Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Студент самостійно вибирає інформаційні джерела; користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання методичного

		характеру; аналізує та прогнозує педагогічні явища; уміє ставити та розв'язувати проблеми; володіє уміннями творчо-пошукової діяльності
Достатній рівень	4	Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача. Студент критично ставиться до отриманої інформації; наводить аргументи; зіставляє, узагальнює, систематизує інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях
Середній рівень	3	Завдання відзначається неповнотою виконання за консультацією викладача. Студент застосовує запропонований вчителем спосіб отримання інформації з декількох джерел; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом; аналізує навчальний матеріал, порівнює і робить висновки, самостійно володіє більшою частиною навчального матеріалу; вибирає відомі способи дій для виконання фахових методичних завдань
Початковий рівень	2	Завдання відзначається фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студент усвідомлює недостатній обсяг інформації; застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом; демонструє розуміння отриманої інформації, розуміння висновків з певного питання; володіє умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу. У студента відсутні сформовані уміння та навички
Низький	1	Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. У студента не сформовані необхідні практичні уміння роботи. Більшість передбачених освітньою програмою навчальних завдань не виконано

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться в тестовій формі і містить 25 різних за формою тестів. За кожну правильну відповідь на 1 тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

6.4. Форма семестрового контролю - залік.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Діяльність учителя як теоретичний процес.
2. Поняття педагогічної діяльності, її структура.

3. Функції учителя в сучасному навчально-виховному процесі.
4. Професійна компетентність учителя.
5. Гуманістична спрямованість педагога
6. Педагогічна техніка учителя.
7. Здібності до педагогічної діяльності.
8. Мовлення і комунікативна поведінка вчителя.
9. Функції мовлення вчителя у взаємодії з учнями.
10. Умови ефективності професійного мовлення вчителя.
11. Педагогічна ситуація і педагогічна задача.
12. Самовиховання педагога: сутність, шляхи і способи реалізації.
13. Елементи педагогічної майстерності.
14. Особливості педагогічної та акторської дії.
15. Рівні педагогічної майстерності.
16. Поняття педагогічного спілкування, особливості, функції, види.
17. Структура педагогічного спілкування.
18. Педагогічне спілкування як діалог.
19. Стили педагогічного спілкування.
20. Комунікативність учителя.
21. Бар'єри у спілкуванні вчителя, шляхи їх подолання.
22. Характеристика перцептивної сторони педагогічного спілкування.
23. Способи комунікативного впливу: переконування і навіювання.
24. Урок як навчальний діалог учителя з учнями.
25. Індивідуальна педагогічна бесіда як модель діалогічної взаємодії.
26. Структура бесіди. Етап моделювання.
27. Роль невербальних засобів.
28. Прийоми педагогічної взаємодії.
29. Інноваційна педагогічна діяльність.
30. Шляхи поліпшення спілкування вчителя з учнями.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Основи педагогічної майстерності» (IV курс)

Разом: **60 год.**, лекції – **14 год.**, семінарські заняття – **8 год.**, практичні заняття – **6 год.**, самостійна робота – **20 год.**, індивідуальні – **8 год.**, модульний контроль – **4 год.**

Модулі	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I			ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II				
Назва модуля	Теоретичні засади педагогічної майстерності			Прикладні аспекти педагогічної майстерності.				
Лекції	1	2	3	4	5		5	
Теми лекцій	Мета і завдання курсу. Поняття педагогічної діяльності.	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності	Інновації в системі педагогічної майстерності	Мова викладача як умова педагогічної майстерності.	Невербальна комунікація педагога	Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів.	Формування професійної компетентності фахівців засобами педагогічного моделювання	
Теми семінарських занять		Культура професійно-педагогічного спілкування.	Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів			Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів..	Майстерність педагогічної взаємодії соціального педагога.	
Теми практичних занять		Формування та розвитку творчої особистості майбутнього соціального педагога.		Невербальна комунікація педагога.		Майстерність педагогічної взаємодії соціального педагога		а.
Самостійна робота	10 годин (5 балів)			10 годин (5 балів)				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				
Підс. контр.	Залік							

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність [Текст] : підручник / І.А.Зязюн, Л.В.Карамущенко, І.Ф.Кривоноста ін.;— 2-ге вид., допов. і перероб. — К.: Вища школа. 2004. — 422 с
2. Педагогіка вищої школи: Навч. Посіб./ З.Н. Курлянд, Р.І.Хмелюк, А.В.Семенова та ін.; За ред.. З.Н.Курлянд. — 3-тє вид., перероб. І доп. — К. : Знання, 2007. — 495 с.
3. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки [Текст]: навч. посіб. / Н.П.Пихтіна. — К. : «Центр учбової літератури». 2013. — 316 с.
4. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості [Текст]: навч. посіб. / С.О.Сисоєва. — К. : Міленіум. 2006. — 344с.
5. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб. / В.М. Теслюк, П.Г. Лузан. — НАККіМ, 2012. — 304 с.

Додаткова література:

1. Амонашвілі Ш. Педагогічні притчі. Виховання серцем / Шалва Амонашвілі. — Харків: Школа, 2017. — 256 с.
2. Вагнер Т. Мистецтво навчати / Т. Вагнер, Т. Дінтерсміт. — Київ: Наш Формат, 2017. — 312 с.
3. Гаврилук С.М. Принципи розвитку педагогічної творчості майбутніх вихователів дітей дошкільного віку / С.М. Гаврилук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2015. — № 2. — С 303-314.
4. Керманова Н. Творчий вихователь — скульптор самодостатньої особистості / Н. Керманова // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2013. — № 12. — С. 13-14.
5. Корчак Я. Як любити дитину / Януш Корчак. — Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. — 208 с.
6. Кіліченко О.І. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід / Автор-упорядник О.І. Кіліченко. — Івано-Франківськ, 2012. — 206 с.
7. Іщук С.В. Етика соціальної роботи. Курс лекцій [Текст] : навч.посіб. /С.В. Іщук. —Тернопіль: ТДПУ. 2008.- 59 с.
8. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування [Текст] : навч. посіб. / Т.К. Чмут, Г.Л. Чайка.- 6-те вид. випр. і доп. - К.: Знання. 2007. - 230 с.
9. Ковальчук О.Б. Діагностування результатів навчання. Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. - 153с.

Додаткові ресурси

1. Навчальні матеріали: <http://pidruchniki.com/>
2. Методичні матеріали: <http://pedagogika.ucoz.ua/knygy/METODYCHKA-OPM.pdf>
3. Етичний кодекс українського педагога [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://myvchytel.dp.ua/index.php/uchytelska/55-etychnyi-kodeks-vchytelia> - Заголовок з екрану
4. Методичні матеріали: <https://lektsii.org/3-75185.html>

